

GECMİŞE
YOLCULUK

ESRA AĞAOĞLU

PERTEVCAN'IN
AKILLARA
ZARAR
MACERALARI

RESİMLEYEN: HAZAL AVCI

PERTEVCAN'IN AKILLARA ZARAR MACERALARI—I GEÇMİŞE YOLCULUK

Yayın Yönetmeni Savaş Özdemir
Yayın Koordinatörü Tülay Öncü
Editör Cansev Ayanoğlu
Kapak ve İç Tasarım Esra Burak

1. Baskı Mart 2020
Uluslararası Seri No ISBN 978-605-08-3304-1

TİMAŞ YAYINLARI

Adres Cağaloğlu, Alemdar Mah. Alayköşkü Cad. No:5
Fatih/İstanbul
Telefon (0212) 511 24 24
E-posta bilgi@genctimas.com

Baskı ve Cilt Mega Basım
Sertifika No 44452
Adres Cihangir Mah. Güvercin Cad. No:3 Baha İş Merkezi Avcılar / İstanbul
Tel (0212) 412 17 00



TİMAŞ YAYINLARI / 4880

PERTEVCAN'IN AKILLARA ZARAR MACERALARI / 1

10+ Roman Öykü

KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINCILIK SERTİFİKA NO: 45587

© 2020 Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim
şirketi'ne aittir. İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Esra Ağaoğlu

1979 yılında doğdu. Eskişehir’de büyüdü. Kitap okumaya babasının kütüphanesindeki kalın ve resimsiz kitaplarla başladı.

Filmleri ve kitapları çok sevdiği için senarist olmaya karar verdi. Gazi Üniversitesinde Radyo, Televizyon ve Sinema, İstanbul Üniversitesinde Sosyoloji okudu.

Hep yazdı. Belgesel ve reklam senaryoları, televizyon metinleri, radyo tiyatroları, hikâyeler...

Çocuk edebiyatını “anne” olduktan sonra keşfetti. “Ne kadar geç kalmışım.” diye hayıflandı. İyi yazılmış çocuk kitabının, “büyük” kitaplardan daha samimi olduğunu, hayatın sırrını yakalamada daha mahir olduğunu anladı.

Yazarın diğer kitapları:

Şimendifer Serisi / Macera Vagonu

Şimendifer Serisi / Definedeki Sır

Şimendifer Serisi / Gizemli İkizler

Şimendifer Serisi / Esrarengiz Yabancı

Şimendifer Serisi / Trendeki Hırsız

Şimendifer Serisi / Tuhaf İpuçları

İÇİNDEKİLER

ALENGİRLİ BİR GÜN / 9

ZAMAN YOLCUSU / 18

NİŞAN TAŞLARI VE PUSULALAR / 26

GİZEMLİ BULMACA / 36

ESRARLI AYNA / 44

LALE BAHÇESİNDEKİ İPUCU / 57

MEYDANDAKİ MANGALACI / 66

KÜTÜPHANEDEKİ BİLGE / 77

MAVİ TAVUS KUŞUNUN PEŞİNDE / 87

KÂĞIT TERBİYECİLERİ / 100

HAVAI FİŞEKLİ BİR AKŞAM / 117

LÜZUMSUZ BİLGİLER ANSİKLOPEDİSİ'NDEN / 131

SÖZLÜK / 140





*Sorularıyla zihnimi, sevgisiyle
kalbimi kanatlandıran oğluma...*

1

ALENGİRLİ BİR GÜN

Merak ederdi Pertevcan...

Kedilerin neden hep dört ayak üstüne düştüğünü, dinazorların aslında ne renk olduğunu, gökdelenlerin nasıl devrilmeden ve sallanmadan durduğunu, tükenmez kalem tükendiği hâlde neden tükenmez kalem dendiğini, yengeçlerin kanının niçin mavi olduğunu, suda kalan parmakların nasıl buruştuğunu, en kalın kitabın kaç sayfa, en uzun insanın kaç metre, en iri hayvanın kaç kilo olduğunu ve daha birçok sorunun cevabını merak ederdi.

Bu sebeple Pertevcan'a gelen hediye paketlerinin içinden genellikle "Lüzumsuz Bilgiler Ansiklopedisi", "Gereksiz Bilgiler Rehberi" gibi kitaplar çıkardı. Bu arada hediyeleri pakete sarmayı ilk akıl eden kimdi acaba?

O gün başına gelenler de basit bir merak ile başlamıştı aslında.

Sonbaharın ilk günleriydi. Pencere aralıktı, dışarıdaki rüzgâr perdeyi havalandırıyor ve sokağın seslerini içeri taşıyordu. Çocuk sesleri, evin önündeki meşe ağacının dallarının rüzgârla sallanması, saksâğınların tuhaf ötüşleri...

Pertevcan ve dedesi, odanın bir köşesindeki çalışma masasında karşılıklı oturmuşlardı. Dedesi masaya eğilmiş, yakın gözlüğünün üzerinden bakarak, bütün dikkatini yaptığı işe vermişti.

Cam demlikteki taze ıhlamurun mis gibi kokusu, dedesinin odasına her girdiğinde duyduğu o hafif kokuya karışıyor hatta onu bastırıyordu. Bir tabakta "kıstırmalar" duruyordu yani iki bisküvinin arasına sıkıştırılmış lokumlar; Pertevcan'ın en sevdiği.

Antika radyoda eski şarkılar çalıyordu. Radyo kapalıysa dedesi saat başı yaklaşınca, “Aç da ajansı dinleyelim.” derdi.

Odanın bir duvarı kitaplıkla kaplıydı, kitaplığın yanında bir minder duruyordu. Karşıdaki duvarda süslü bir kuş evine benzeyen guguklu saat vardı, her saat başı öten bir kuş çıkıyordu içinden. Küçükken saat başlarını heyecanla beklerdi. Az kalmıştı, yedi dakika vardı ötmesine.

İtiraf etmek gerekirse bu küçük odada on üç yaşında birinin ilgisini çekebilecek pek bir şey yoktu. Ne bakılacak bir ekran, ne oyalanacak bir oyun konsolu.



Ama yine de bu odayı severdi Pertevcan, pazar günlerini de severdi; dedesi Pertev Alengirli ile baş başa geçirdiği vakitleri severdi çünkü. Pazar günlerine “alengirli günler” derlerdi. Ve evet, dedesinin adı da Pertev’di, dedesinin dedesinin adı hatta onun da dedesinin adı Pertev’di.

Maket yapmayı çok seven Pertev Alengirli, bu zevkini torunuyla paylaşmak isterdi. Fakat maket yapmaya başladıktan bir süre sonra tek başına devam ederdi. Kendini ince parçaları yapıştırmaya öyle kaptırırdı ki Pertevcan’ın yanından kalktığını bile fark etmezdi.

İşte ne olduysa o alengirli günlerden birinde oldu.

Pertevcan’ın akıllı saksağanlara takılmıştı. Kitaplıktaki ansiklopediden S harfinin bulunduğu cildi alıp, bakmaya karar verdi.

Dedesi her zaman, “Eskiden ne internet ne arama motorları vardı. Bir şeyi mi merak ettin, açar ansiklopediyi okurdun. Biz bunca şeyi internetten değil, ansiklopedilerden, kitaplardan öğrendik. Kitap sayfasına dokunmak kadar güzeli var mı?” derdi.

Pertevcan tozlu maketler, eski kitap ve dergilerle dolu kütüphanedeki her kitabı bilirdi. Hepsini okuması da isimlerine ve kapaklarına aşinaydı. Fakat o gün kitaplığın üst rafındaki kocaman bir kitap dikkatini çekti. Çok tuhaf ama bu kitabı ilk kez görüyordu. Bir sandalye çekip üst rafa uzandı ve kitapla birlikte zar zor aşağıya indi. Kapağı o kadar tozlanmıştı ki, kitabın adını bile göremiyordu. Tozları üfledikten sonra ismi okuyabildi.



“DÜNYA RESİM SANATI TARİHİ. Geçmişten Günümüze Örneklerle Resim Sanatı.”

Önce sayfaları hızlı hızlı çevirdi. Bir kitaba başlamadan önce hep öyle yapardı; sayfalara bir

göz atar, kitapla tanışır. Ondan sonra ilk sayfayı açar ve okumaya başlar.

Sayfaları karıştırırken “Türk Resim Sanatı”na ayrılmış bölüme geldi. Minyatür adı verilen resimler çok dikkatini çekmişti. Uygur Türklerinden Osmanlı dönemine kadar resmedilmiş minyatür örneklerini merakla inceledi. Bir tanesi çok dikkatini çekmişti; rengarenk, eğlenceli bir resimdi ve altında şöyle yazıyordu.

“Nakkaş Levni, 18. Yüzyıl. III. Ahmed’in Şehzadelerinin Sünnet Şöleni.”

Burası bir şenlik alanıydı. Sayfanın altındaki bilgi notunda şenlik meydanında yer alan tulumcu, cambaz, zorbaz gibi göstericiler ve yaptıkları ilginç gösteriler anlatılıyordu.

Kitaplığın rafında duran büyütecini alıp, minyatürü daha dikkatli incelemeye başladı. Elinde tuhaf bir şey tutan değişik kıyafetli biri vardı, “tulumcu” dedikleri bu olmalıydı. Büyüteçle tulumcunun ayakkabılarından başlayarak yukarıya doğru incelemeye başladı. Baş hizasına çıkmıştı ki, adamla göz göze geldi. Dehşete kapılıp hemen büyütecini attı elinden. İlk şaşkınlığı geçince bu-

nun sadece bir göz yanılması olduğunu düşündü. Herhalde maket üzerinde çalışırken gözlerimi fazla yormuşum, diye düşündü.

Biraz tedirginlikle de olsa büyütecı aldı ve tekrar resme baktı. Yanılsama falan değildi, adam basbayağı dikmiş gözlerini Pertevcan'a bakıyordu. Pertevcan aniden şiddetli bir rüzgârla sarsıldı. Saçlarını savuran rüzgâr sanki kitabın açık sayfasından üstüne doğru esiyordu ve ona karşı koymak çok zordu. Dedesine seslenmeye çalıştı ama nafi. Uğultudan kendi sesini bile duyamıyordu. Gözlerini de açamıyordu, sanki ince kum taneleri gözüne batıyordu.

Rüzgâr hafiflemeye başladı. Gözlerini açmaya çalıştı ama sadece gölgeler vardı. Kulaklarındaki uğultu ise devam ediyordu, hatta sanki artmıştı, çok gürültü vardı. Toz bulutu dağılınca, etrafı seçmeye başladı. Üzerine dikilmiş bir çift göz ile karşı karşıyaydı. “Dede.” dedi gözlerini kırpıştırarak. Görüntüler netleşiyordu, bu gözler tanıdıktı ama kesinlikle dedesi değildi. Korkuyla oturduğu yerden geriye doğru sıçradı. Bu adam minyatürde ona dik dik bakan tuhaf kılıklı adamdı fakat dedesinin evinde ne arıyordu?



Toz bulutu iyiden iyiye kalktı, etraf aydınlandı ve gürültünün sebebi anlaşıldı. Fakat nasıl olurdu!

Pertevcan kesinlikle evde değildi, az önce büyüteçle baktığı minyatürün içinde, şenlik meydanının tam ortasında ve bambaşka bir yüzyıldaıdı.

2

ZAMAN YOLCUSU

Pertevcan yaşadığı olayın şaşkınlığı içinde olduğu yerde kalakalmıştı. Sesler ve görüntüler yavaş yavaş anlam kazanmaya başladı.

Tedirgin bir hâlde ayağa kalktı. Kendi etrafında dönerek çevreye hızlıca göz attı. Sesten ve kalabalıktan başı dönmüş, sersemlemişti. Her endişelendiğinde olduğu gibi karnı ağrımaya başladı.

Pertevcan bir umut dedesinin de onunla gelip gelmediğini anlamak için etrafına dikkatle baktı ama dedesine benzer kimseler yoktu.

Bu kalabalığın içinde yapayalnızdı, aklına ilk gelen ailesi oldu. Sanki gerçekten onları görmeyeli yüzyıllar geçmiş gibi bir özlem duydu içinde.

Annesini, babasını, yedi ve beş yaşlarındaki iki kız kardeşini düşününce gözleri doldu. Anne ve babasını çok seviyordu, daha bu sabah en sevdiği dergiyi makasla küçük parçalara ayıran kardeşlerini de; ama bazen -son zamanlarda ise çoğu zaman- kimsenin onu anlamadığını düşünüyor ve kitaplara gömülüyordu. Hayatı gerçekten çok zordu, küçük kardeşler bazen çileden çıkarıyordu insanı. Aslında istediği sadece adaletti, ne yazık ki küçük insanlar daha sevimli oluyordu ve yaptıkları hatalar daha kolay unutuluyordu. Oysa Pertevcan artık büyümüştü ve bir sürü sorumluluğu vardı. Yatağını düzeltmek, odasını toplamak, masasının tozunu almak hatta çöpleri çıkarmak bile onun göreviydi. Bir de üstüne kızlara göz kulak olmalıydı. Oysa kızlar çok yaramazlardı, sürekli koltukların tepesinde dolaşıyor ve ikide bir düşüyorlardı. Çok defa onları düşmekten sonra kurtarmıştı ama kıymet bilen mi var... Anne ve babası da yaptığı fedâkarlıkları anlamıyordu. Ne ailesi, ne arkadaşları, kimse ama hiç kimse onu anlamıyordu. Kitaplarda da aslında kimsenin anlamadığı karakterler vardı. Bu yüzden zaten bir kitabın içine girip hikâyelerini anlatmışlardı.

Gerçek hayatta kimsenin dinlemeyeceği karakterler, kitapta olunca pek seviliyordu. Pertevcan da bazen bir kitabın içine girip orada yaşadığını hayal ediyordu.

İşte şimdi gerçekten bir kitabın içine girmişti galiba.



“Geru dur, beru dur!” diye bir ses duydu Pertevcan ve yine o gözlerle karşılaştı. Minyatürdeki adam kanlı canlı karşı-sındaydı işte.

Kitapta okuduklarını çok net hatırlıyordu. Bu tuhaf kıyafetli adam bir tulumcu olmalıydı. Tulumcular düğün, ordunun seferden dönüşü, padişahın tahta çıkışı gibi şehir halkının toplandığı şenliklerde ellerindeki ıslak derilerle meydanı boş tutmaya çalışır, “Geru dur, beru dur!” diye sağa sola ellerindekileri sallarlarmış. Üstünün ıslanmasını istemeyen insanlar

da mecburen uzaklaşırlarmış. Pertevcan da istemeksizin birkaç adım geriye kaçtı.

18. yüzyıl modasına uygun giyinmiş insanların yanında spor şapkası, dinozor baskılı tişörtü ve bol cepli pantolonuyla oldukça tuhaf görünüyormalıydı. Yanına gelen başka bir tulumcu baştan aşağı Pertevcan'ı süzdü. "Nerede seninki, al bunu da etrafı boşalt!" diyerek eline zorla bir tulum tutuşturdu. Bu farklı kıyafet ile onu da kendilerinden sanmıştı anlaşılan. Üç yüzyıl sonrasından gelen bir misafir olabileceğı kimin aklına gelirdi ki?

Merak duygusu Pertevcan'ın endişelerini bastırıyordu. Meydanın diğerk tarafından kahkahalar ve hayret nidaları duyuluyordu.

Pertevcan seslerin geldiğı tarafa yöneldi. Kalabalığın arasından sıyrılıp kendine bir yer buldu. Kafasını zar zor çıkarıp, seyre başladı.

Dev gibi bir gösterici, bir ayı ile güreře tutuřmuřtu.

Bir başkası koca bir testiye kafasının üstünde taşıyordu, yetmezmiş gibi en üste de onlarca tabak dizmişti.